

Uebersicht

der im Jahre 1868 in Mähren und Oesterreichisch-Schlesien
angestellten phänologischen Beobachtungen.

In diesem Jahre sind uns leider aus einigen Stationen, welche im verflossenen Jahre Beobachtungen lieferten, keine Aufzeichnungen zugekommen, so aus Bistritz a. Hostein, Illownitz, Kremsier und Mistek; dagegen wurden uns von Klobouk und Troppau phänologische Daten mitgetheilt. Die Lage von Klobouk ist: Geogr. Breite $49^{\circ} 0'$; Länge $34^{\circ} 31'$; Seehöhe: 770 Wiener Fuss. Von den übrigen Stationen finden sich diese Daten schon im VI. Bande (Abhand. p. 190) angegeben.

Diejenigen Herren, welche sich mit dieser Art von Beobachtungen befassten und so freundlich waren, deren Resultate dem Vereine zu überlassen, sind:

In Bärn: Herr Johann Gans; in Boskowitz: Herr Geometer C. Bieber; in Datschitz, Herr Secretär Herrm. Schindler; in Hochwald: Herr Forstadjunct Herrm. Ludwig; in Iglau: Herr Prof. Christ. Jaksch; in Jägerndorf: Herr Apotheker Johann Spazier; in Klobouk: Herr Controlor Rudolf Steiger; in Pöckau: Herr Thomas Nožička; in Prossnitz: Herr Lehrer Franz Nožička; in Troppau: Herr Prof. Emanuel Urban. Für Brünn wurden Beobachtungen aus dem Pflanzenreiche vom Vereins-Secretär übergeben. Herr Prof. Jaksch hat noch eine Reihe von Aufzeichnungen für das Jahr 1867 nachträglich eingesendet, welche am Schlusse dieser Zusammenstellung ihren Platz gefunden hat. Die Anordnung in der nachfolgenden Zusammenstellung ist dieselbe geblieben, wie im Vorjahre. Einige besonders auffallende Daten sind mit einem Sternchen bezeichnet, um die Herren Beobachter darauf aufmerksam zu machen.

Die Hoffnung, dass die Anzahl der Beobachtungsorte sich bald vermehren werde, ist bisher nicht erfüllt worden.

Da aber diese Art von Beobachtungen ohne Hilfsmittel und bei einer Kenntniss selbst von nur wenigen Naturobjekten also auch von

Laien nützlich angestellt werden könnten, so ergeht wiederholt an die Mitglieder und Freunde des Vereines die Bitte, diesem Gegenstande ihre Aufmerksamkeit zuzuwenden. Gedruckte Anleitungen zur Vornahme der phänologischen Beobachtungen können unentgeltlich vom Vereine bezogen werden.

I. Pflanzenreich.

1. Bäume und strauchartige Gewächse.

a) Laubentfaltung.

	Datschitz	Brünn	Pfeckau	Iglau	Prossnitz	Boskowitz	Hochwald	Bärn	Troppan	Jägerndorf
<i>Acer campestre</i>	—	—	—	—	—	5.5	—	8.5	—	—
„ <i>platanoides</i>	—	—	—	26.4	—	3.5	27.4	—	—	—
„ <i>Pseudo-Platanus</i>	—	—	—	5.5	—	4.5	—	—	—	—
<i>Aesculus Hippocastanum</i>	27.4	19.4	—	24.4	—	1.5	15.4	—	—	28.4
<i>Alnus glutinosa</i>	—	19.4	—	26.4	—	2.5	15.4	—	—	28.4
„ <i>incana</i>	—	—	—	22.4	—	—	15.4	—	—	—
<i>Berberis vulgaris</i>	—	—	—	1.5*	—	16.4	—	—	—	—
<i>Betula alba</i>	23.4	12.4	—	22.4	—	23.4	19.4	12.5	—	27.4
<i>Carpinus Betulus</i>	—	28.4	—	—	—	3.5	27.4	—	—	—
<i>Cornus mas</i>	—	—	—	—	—	6.5	—	—	—	26.4
„ <i>sanguinea</i>	—	—	—	25.4	—	5.5	—	—	—	—
<i>Corylus Avellana</i>	25.4	12.4	—	24.4	—	25.4	19.4	12.5	—	28.4
<i>Crataegus Oxyacantha</i>	—	10.4	—	23.4	—	28.4	15.4	12.5	—	6.4
<i>Cytisus Laburnum</i>	—	21.4	—	—	—	6.5	—	—	—	—
<i>Evonymus europaeus</i>	—	14.4	—	25.4	—	18.4	—	—	—	20.4
<i>Fagus sylvatica</i>	—	—	—	2.5	—	—	25.4	8.5	—	—
<i>Fraxinus excelsior</i>	—	—	—	7.5	—	11.5	6.5	15.5	—	—
<i>Juglans regia</i>	—	—	—	—	—	9.5	—	—	—	6.5
<i>Lonicera Xylosteum</i>	—	—	—	15.4	—	21.4	—	—	—	—
<i>Lycium barbarum</i>	—	19.4	—	—	—	30.4	—	—	—	28.4
<i>Philadelphus coronarius</i>	—	—	—	20.4	—	23.4	15.4	—	—	—
<i>Pinus Larix</i>	—	—	—	22.4	—	23.4	12.4	6.5	—	—
<i>Populus italica</i>	23.4	—	—	5.5	—	—	—	—	—	—
„ <i>nigra</i>	25.4	—	—	—	—	6.5	5.5	13.5	—	—
„ <i>tremula</i>	—	—	—	5.5	—	4.5	—	13.5	—	—
<i>Prunus Armeniaca</i>	—	—	—	—	29.4	30.4	—	—	—	2.5
„ <i>avium</i>	—	19.4	20.4	28.4	—	3.5	11.4	—	—	26.4
„ <i>Cerasus</i>	—	—	—	29.4	—	6.5	—	14.5	—	—
„ <i>domestica</i>	—	—	20.4	—	—	6.5	—	14.5	—	1.5
„ <i>Padus</i>	—	—	—	17.4	—	15.4	11.4	5.5	—	15.4
„ <i>spinosa</i>	—	—	—	—	—	7.5	—	—	—	3.5
<i>Pyrus communis</i>	—	—	16.4	7.5	—	—	25.4	9.5	—	3.5
„ <i>Malus</i>	—	—	18.4	28.4	—	—	—	9.5	—	2.5
<i>Quercus pedunculata</i>	9.5	28.4	—	13.5	—	—	6.5	—	—	—
<i>Rhamnus Frangula</i>	—	—	—	10.5	—	8.5	2.5	—	—	1.5
<i>Ribes Grossularia</i>	—	30.3	—	3.4	29.3	5.4	10.4	21.4	—	6.4
„ <i>rubrum</i>	—	—	—	23.4	29.3*	23.4	—	21.4*	—	20.4
<i>Robinia Pseud-Acacia</i>	—	—	—	15.5	—	19.5*	6.5	20.5	—	—

a) Laubentfaltung.

	Datschitz	Brünn	Pöckau	Iglau	Prossnitz	Boskowitz	Hochwald	Bärn	Troppau	Jägerndorf
<i>Rosa canina</i>	—	19.4	—	26.4	—	30.4	19.4	5.5	—	—
„ <i>centifolia</i>	—	—	10.4	—	—	9.5	—	—	—	—
<i>Rubus Idaeus</i>	—	—	—	21.4	—	21.4	—	5.5	—	30.4
<i>Salix Capraea</i>	—	—	—	—	—	23.4	23.4	6.5	—	—
<i>Sambucus nigra</i>	—	—	—	15.4	—	16.4	—	4.5	—	1.5
„ <i>racemosa</i>	—	—	—	8.4	—	—	7.4	—	—	16.4
<i>Sorbus Aucuparia</i>	—	—	—	23.4	—	—	23.4	—	—	26.4
<i>Staphylea pinnata</i>	—	—	—	1.5	—	5.5	—	—	—	—
<i>Syringa vulgaris</i>	—	3.4?	—	26.4	—	22.4	15.4	3.5	—	25.4
<i>Tilia grandifolia</i>	25.4	22.4	—	27.4	—	30.4	25.4	9.5	—	8.5
„ <i>parvifolia</i>	—	—	—	11.5	—	6.5	—	14.5	—	12.5
<i>Ulmus campestris</i>	2.5	—	—	28.4	—	4.5	25.4	7.5	—	—
<i>Viburnum Opulus</i>	—	—	—	—	—	25.4	—	—	—	25.4
<i>Vitis vinifera</i>	—	—	—	—	27.5*	12.5	—	—	—	5.5

Ausserdem wurde die Laubentwicklung beobachtet an folgenden Arten:

In Iglau:

Lonicera Caprifolium 14.4, *Populus alba* 2.5.

In Boskowitz:

Acer Negundo 5.5, *A. striatum* 6.5, *Corylus tubulosa* 26.4, *Crataegus monogyna* 27.4, *Cydonia vulgaris* 2.5, *Cytisus nigricans* 29.4, *Clematis Vitalba* 5.5, *Castanea vesca* 7.5, *Evonymus verrucosus* 23.4, *Ilex Aquifolium* 16.5, *Ligustrum vulgare* 25.4, *Mespilus germanica* 1.5, *Pinus silvestris* 19.5, *Populus balsamifera* 29.4, *Prunus Cerasus* (wild) 3.5, *P. Mahaleb* 5.5, *P. Persica* 30.4, *Robinia viscosa* 17.5, *Salix viminalis* 24.4, *S. fragilis* 24.4, *Sorbus torminalis* 7.5, *Ulmus effusa* 9.5, *Viburnum Lantana* 23.4.

In Hochwald:

Pinus Abies 6.5, *P. Picea* 6.5, *Salix alba* 10.4.

In Bärn:

Lonicera nigra 22.4, *Rhamnus catharticus* 15.5.

In Jägerndorf:

Daphne Mezereum 20.4.

b) Blüthe.

	Klobouk	Datschitz	Brünn	Pfeckau	Iglau	Prossnitz	Boskowitz	Hochwald	Bärn	Troppau	Jägerndorf
<i>Acer platanoides</i>	—	2.5	17.4	—	27.4	—	27.4	—	4.5	—	—
„ <i>Pseudo-Platanus</i>	—	—	—	—	16.5	—	11.5	4.5	—	—	—
<i>Aesculus Hippocastanum</i>	—	—	8.5	—	14.5	—	16.5	12.5	20.5	—	24.5
<i>Alnus glutinosa</i>	—	18.3	4.3	—	22.3	—	22.3	1.3	15.4	18.3	1.5*
„ <i>incana</i>	—	—	—	—	1.3	—	—	28.2	—	—	—
<i>Berberis vulgaris</i>	—	—	9.5	—	19.5	—	10.5	—	—	18.5	—
<i>Betula alba</i>	—	—	19.4	—	26.4	—	24.4	—	3.5	20.4	3.5
<i>Calluna vulgaris</i>	—	—	—	—	10.8	—	—	12.8	20.7	—	—
<i>Carpinus Betulus</i>	—	—	24.4	—	—	—	6.5	—	—	—	—
<i>Cornus mas</i>	3.4	—	—	—	12.4	—	7.4	—	—	3.4	6.5*
„ <i>sanguinea</i>	—	—	25.5	—	25.5	—	30.5	21.5	—	—	—
<i>Corylus Avellana</i>	28.2	—	24.2	—	—	—	10.3	5.3	5.4	29.2	8.3
<i>Crataegus Oxyacantha</i>	—	—	—	—	—	—	16.5	22.5	28.5	14.5	18.5
<i>Cydonia vulgaris</i>	—	—	15.5	—	—	—	20.5	20.5	—	—	—
<i>Cytisus biflorus</i>	24.4	—	27.4	—	—	—	—	—	—	—	—
„ <i>Laburnum</i>	—	—	11.5	—	—	—	17.5	19.5	—	22.5	—
<i>Daphne Mezereum</i>	—	—	—	—	29.2	—	—	12.3	8.4	5.3	22.3
<i>Evonymus europaeus</i>	—	27.5	19.5	—	22.5	—	18.5	—	—	—	13.5
„ <i>verrucosus</i>	—	—	14.5	—	—	—	18.5	—	—	—	—
<i>Fagus silvatica</i>	—	—	—	—	—	—	—	9.5	13.5	—	—
<i>Fraxinus excelsior</i>	—	—	—	—	2.5	—	8.5	4.5	—	—	—
<i>Genista germanica</i>	—	—	17.5	—	—	—	—	—	27.5	22.5	—
„ <i>tinctoria</i>	—	8.6	—	—	9.6	—	—	17.6	—	—	—
<i>Juglans regia</i>	—	—	13.5	—	—	—	19.5	—	—	—	26.5
<i>Juniperus communis</i>	—	—	—	—	4.6	—	—	11.5	—	—	—
<i>Ligustrum vulgare</i>	—	—	28.5	—	—	—	15.6	—	—	14.6	—
<i>Lonicera Caprifolium</i>	—	—	—	—	27.5	—	—	—	4.6	—	—
„ <i>nigra</i>	—	—	—	—	15.5	—	—	—	18.5	—	—
„ <i>Xylosteum</i>	—	—	4.5	—	11.5	—	11.5	19.5	—	—	17.5
<i>Lycium barbarum</i>	—	—	11.5	—	23.5	—	21.5	—	—	16.5	10.5
<i>Mespilus germanica</i>	—	—	19.5	—	—	—	26.5	—	—	—	—
<i>Morus alba</i>	—	—	—	—	1.6	—	—	—	—	24.5	—
<i>Philadelphus coronarius</i>	—	—	28.5	—	2.6	—	29.5	—	6.6	29.5	—
<i>Pinus Larix</i>	—	—	—	—	23.4	—	21.4	—	—	—	—
„ <i>silvestris</i>	—	—	18.5	—	3.6	—	24.5	25.5	—	—	—
<i>Populus italica</i>	—	23.4	—	—	28.4	—	—	—	—	20.4	—
„ <i>nigra</i>	—	—	—	—	3.5	—	2.5	—	—	20.4	—
„ <i>Tremula</i>	—	—	28.3	—	4.4	—	21.4*	7.4	18.4	—	—
<i>Prunus Armeniaca</i>	22.4	—	16.4	—	—	23.4	24.4	—	—	—	28.4
„ <i>avium</i>	24.4	—	20.4	20.4	4.5	—	3.5	30.4	9.5	—	1.5
„ <i>Cerasus</i>	—	—	23.4	—	—	—	6.5	—	12.5	28.4	—
„ <i>domestica</i>	—	—	6.5	5.5	5.5	—	8.5	8.5	16.5	—	5.5
„ <i>Mahaleb</i>	—	—	1.5	—	—	—	11.5	—	—	3.5	—
„ <i>Padus</i>	—	—	23.4	—	8.5	—	4.5	4.5	14.5	30.4	1.5
„ <i>Persica</i>	22.4	16.4*	3.5	—	—	—	4.5	27.4	—	25.4	—
„ <i>spinosa</i>	22.4	—	21.4	—	3.5	—	4.5	30.4	15.5	—	9.5
<i>Pyrus communis</i>	—	—	—	28.4	5.5 ¹⁾	—	—	6.5	11.5	5.5	8.5
„ <i>Malus</i>	—	—	4.5	1.5	14.5	—	—	15.5	14.5	—	7.5*
<i>Quercus pedunculata</i>	—	—	—	—	25.5	—	—	10.5	—	—	—

1) Frühsorten.

b) Blüthe.

	Klobouk	Datschitz	Brünn	Přeckau	Iglau	Prossnitz	Boskowitz	Hochwald	Bärn	Troppau	Jägerndorf
Rhamnus cathartica	—	—	—	—	27.5	—	—	—	29.5	—	—
„ Frangula	—	—	—	—	—	—	28.5	25.5	—	—	20.5
Ribes Grossularia	—	—	19.4	—	27.4	5.4	29.4	19.4	1.5	20.4	26.4
„ rubrum	24.4	—	—	—	4.5	5.4*	2.5	8.5	3.5	—	6.5
Robinia Pseud'Acacia	—	30.5	21.5	—	31.5	—	29.5	28.5	13.6	28.5	—
Rosa canina	—	25.5	25.5	—	4.6	—	28.5	4.6	3.6	—	—
„ Centifolia	—	—	—	30.5	2.6	—	2.6	—	20.6	—	—
Rubus fruticosus	—	—	—	—	—	—	—	2.6	2.7	—	—
„ Idaeus	—	—	—	—	31.5	—	12.5	28.5	31.5	—	22.5
Salix Caprea	16.4*	—	—	—	5.4	—	4.4	2.4	20.4	2.4	—
„ fragilis	23.4	—	—	—	3.5	—	25.4	—	—	2.5	—
Sambucus nigra	—	—	24.5	—	29.5	—	28.5	4.6	5.6	29.5	24.5
„ racemosa	—	9.5	—	—	6.5	—	—	6.5	15.5	10.5	2.5
Sorbus Aucuparia	—	—	—	—	17.5	—	17.5	21.5	21.5	—	14.5
„ terminalis	—	—	21.5	—	—	—	19.5	22.5	—	—	—
Staphylea pinnata	—	—	9.5	—	17.5	—	—	12.5	—	—	—
Syringa vulgaris	—	—	8.5	—	15.5	—	14.5	16.5	19.5	10.5	15.5
Tilia grandifolia	—	—	—	—	18.6	—	13.6	13.6	25.6	11.6	24.6
„ parvifolia	—	—	—	—	1.7	—	18.6	18.6	5.7	—	6.7
Ulmus campestris	—	—	8.4	—	20.4	—	12.4	6.4	22.4	12.4	—
„ effusa	—	—	—	—	—	—	10.4	—	—	6.4	—
Vaccinium Myrtillus	—	—	—	—	6.5	—	—	6.5	8.5	5.5	—
Viburnum Lantana	—	25.5*	6.5	—	—	—	9.5	—	—	14.5	—
„ Opulus	—	—	19.5	—	27.5	—	25.5	21.5	—	24.5	16.5
Vinea minor	—	—	20.4	—	—	—	—	2.5	2.5	—	—
Vitis vinifera	—	—	4.6	—	—	50.6*	16.6	—	—	—	8.6

Ausserdem wurden verzeichnet für

Brünn:

Daphne Cneorum 6.5, Lonicera tatarica 9.5, Prunus Chamaecerasus 5.5, Ribes aureum 20.4, R. nigrum 26.4, Rosa spinosissima 22.5, Salix purpurea 16.4, Sarothamnus scoparius 15.5.

Iglau:

Humulus Lupulus 22.7, Morus alba 1.6, Spiraea salicifolia 7.6.

Boskowitz:

Acer campestre 9.5, A. striatum 13.5, A. Negundo 2.5, Corylus tubulosa 23.3, Crataegus monogyna 22.5, Cytisus nigricans 16.5, Clematis Vitalba 30.7, Castanea vesca 27.6, Ilex Aquifolium 6.5, Prunus Cerasus (wild) 4.5, Robinia viscosa 7.6, Salix viminalis 5.5.

Hochwald:

Cornus alba 27.5, Pinus Abies 25.5, P. Picea 25.5, Salix alba 17.4.

Bärn:

Rosa lutea 4.6, Rubus caesius 6.6, R. saxatilis 28.5.

Troppau:

Alnus viridis 29.2, Amygdalus communis 17.4, Robinia Caragana 12.5, Salix triandra 24.4.

c) Fruchtreife.

	Brünn	Preckau	Prossnitz	Boskowitz	Hochwald	Bärn	Jägerndorf
<i>Acer Pseudo-Platanus</i>	—	—	—	12.10	22.8*	—	—
<i>Aesculus Hippocastanum</i>	—	—	—	20.9	17.9	30.8 *	6.10
<i>Alnus glutinosa</i>	—	—	—	25.10	—	—	6.10
<i>Betula alba</i>	—	—	—	28.9	3.8	—	20.10
<i>Carpinus Betulus</i>	—	—	—	18.10	17.9	—	—
<i>Cornus sanguinea</i>	—	—	—	13.9	17.9	—	—
<i>Corylus Avellana</i>	—	—	—	29.8	—	20.8	20.9
<i>Crataegus Oxyacantha</i>	—	—	—	15.10	17.9 *	—	10.9
<i>Daphne Mezereum</i>	—	—	—	—	28.6	28.6	15.8
<i>Evonymus europaeus</i>	—	—	—	26.8	15.9	—	20.9
<i>Fagus silvatica</i>	—	—	—	—	17.9	28.9	—
<i>Juglans regia</i>	—	—	—	24.9	—	—	1.10
<i>Lycium barbarum</i>	1.7	—	—	2.7	—	—	—
<i>Prunus Armeniaca</i>	—	—	3.7	29.7	—	—	16.8
" <i>avinum</i>	2.6 ¹⁾	25.6	—	30.6	22.6	20.7	10.6
" <i>Cerasus</i>	15.6	—	—	10.7	—	—	—
" <i>domestica</i>	—	—	—	18.9	4.9	—	28.9
" <i>spinosa</i>	—	—	—	16.10	5.9	—	—
<i>Pyrus communis</i>	—	6.8	—	—	25.7 ²⁾	20.8 ³⁾	—
" <i>Malus</i>	—	—	—	—	8.9	—	22.9
<i>Rhamnus Frangula</i>	—	—	—	15.8	30.7	—	30.8
<i>Ribes Grossularia</i>	24.6	—	15.6 *	16.7	—	17.7	10.7
" <i>rubrum</i>	5.6	—	15.6	10.7	16.6	30.6	2.7
<i>Robinia Pseud'Acacia</i>	—	—	—	3.10	17.9	—	—
<i>Rosa canina</i>	—	—	—	16.10	27.8	—	—
<i>Rubus fruticosus</i>	—	—	—	—	12.8	30.8	—
" <i>Idaeus</i>	—	—	—	10.7	1.7	13.7	21.8*
<i>Sambucus nigra</i>	—	—	—	22.8	17.9	—	10.9
" <i>racemosa</i>	—	—	—	—	27.6	—	15.8
<i>Sorbus Aucuparia</i>	—	—	—	3.10	18.7 *	28.9	16.9
<i>Staphylea pinnata</i>	—	—	—	2.9	—	—	—
<i>Syringa vulgaris</i>	—	—	—	13.8	—	—	12.10
<i>Tilia grandifolia</i>	—	—	—	30.8	—	—	20.9
" <i>parvifolia</i>	—	—	—	6.9	—	—	24.9
<i>Ulmus campestris</i>	—	—	—	25.5	30.5	—	—
<i>Viburnum Opulus</i>	—	—	—	26.9	17.9	—	6.10
<i>Vitis vinifera</i>	—	—	26.9	23.9	—	—	15.10

Ausserdem wurden verzeichnet für

Prossnitz:

Morus alba 5.7.

Boskowitz:

Acer campestre 10.10, *A. platanoides* 11.10, *A. striatum* 26.10, *A. Negundo* 30.10, *Cornus mas* 16.9, *C. tubulosa* 25.8, *Crataegus monogyna* 21.9, *Cydonia vulgaris* 10.10, *Cytisus Laburnum* 8.8, *C. nigricans* 10.8, *Clematis Vit-*

¹⁾ Frühsorten.

²⁾ Jakobibirnen. 20.8. Spätsorten.

³⁾ Frühsorten.

alba 28.10 (nothreif in Folge der Dürre), Evonymus verrucosus 26.8, Fraxinus excelsior 29.10, Ilex Aquifolium 20.8, Ligustrum vulgare 8.9, Lonicera Xylosteum 24.7, Mespilus germanica 12.10, Pinus Larix 1.11, P. silvestris 28.10, Prunus Persica 30.8, Sorbus torminalis 21.9, Ulmus effusa 28.5, Viburnum Lautana 6.9.

Hochwald:

Pinus Abies 19.9, Populus nigra 13.5, P. Tremula 30.5, Pyrus Malus 8.9, Salix Capraea 30.5, Salix alba 28.5, Vaccinium Myrtillus 16.6.

Bärn:

Vaccinium Vitis idaea 24.7.

Jägerndorf:

Prunus Padus 28.9.

Troppan:

Vaccinium Myrtillus 5.5.

2. Krautartige Gewächse.

a) Blüthe.

	Klobouk	Datschitz	Brünn	Pöckau	Iglau	Prossnitz	Hochwald	Bärn	Troppan	Jägerndorf
Achillea Millefolium . . .	—	—	—	—	4.6	—	—	8.6	—	—
Aconitum Napellus . . .	—	—	—	—	—	—	—	30.6	—	10.6
Adoxa moschatelina . . .	—	—	18.4	—	16.4	—	—	—	21.4	—
Aegopodium Podagraria . . .	—	—	—	—	29.5	—	—	—	—	5.5
Agrostemma Githago . . .	—	5.6	—	—	5.6	—	4.6	19.6	—	—
Ajuga genevensis . . .	—	8.5	—	—	—	—	—	11.5	—	8.5
„ reptans . . .	—	—	28.4	—	7.5	—	—	—	30.4	5.5
Alchemilla vulgaris . . .	—	—	—	—	13.5	—	—	11.5	3.5	—
Anemone Hepatica . . .	—	11.3	10.3	—	21.3	—	—	9.4	—	7.3
„ nemorosa . . .	—	5.4	4.4	—	29.3	—	7.4	19.4	—	6.4
„ Pulsatilla . . .	30.3	—	29.3	—	—	—	—	—	—	—
„ ranunculoides . . .	3.4	—	12.4	—	—	—	—	—	—	—
Anthemis tinctoria . . .	—	—	—	—	26.6	—	—	15.6	—	—
Anthoxantum odoratum . . .	—	—	8.5	—	15.5	—	—	—	—	—
Aquilegia vulgaris . . .	—	—	—	—	25.5	—	5.5	26.5	—	—
Arctium Lappa . . .	—	—	—	—	10.7	—	—	24.7	—	—
Asarum europaeum . . .	1.4	—	—	—	14.4	—	—	1.5	5.5	1.5
Asperula odorata . . .	—	—	—	—	13.5	—	13.5	22.5	9.5	—
Astragalus glycyphyllos . . .	—	—	—	—	16.6	—	—	18.5	—	—
Avena sativa . . .	—	—	—	23.6 ¹⁾	20.6	8.6 ²⁾	—	8.7	—	—
Ballota nigra . . .	—	—	—	—	1.7	—	—	—	—	—
Barbarea vulgaris . . .	—	—	1.5	—	3.5	—	—	—	—	3.5
Bellis perennis . . .	4.3	27.2	—	—	—	—	30.3	27.2	—	6.4
Brassica Napus . . .	—	—	—	—	1.5	—	—	—	3.5	—
Caltha palustris . . .	22.4*	—	—	—	8.4	—	8.4	16.4	24.4	20.4*

¹⁾ Aussaat 5.4.

²⁾ Aussaat 28.3.

b) Blüthe.

	Klobonk	Datschitz	Brünn	Přeckau	Iglau	Prossnitz	Hochwald	Pärrn	Troppan	Jägerndorf
<i>Camelina sativa</i>	—	—	—	—	19.5	—	—	—	—	1.6
<i>Campanula patula</i>	—	—	—	—	23.5	—	—	—	29.5	—
<i>Trachelium</i>	—	—	—	—	29.6	—	—	—	—	2.7
<i>Capsella Bursa pastoris</i>	18.3	—	—	—	7.4	—	—	—	—	—
<i>Cardamine amara</i>	—	—	—	—	9.5	—	6.5	—	—	3.5
<i>pratensis</i>	—	—	15.4	—	29.4	—	2.5	—	21.4	—
<i>Carduus acanthoides</i>	—	—	—	—	17.6	—	—	17.7	—	—
<i>Carex praecox</i>	22.4	—	—	—	19.4	—	—	—	—	—
<i>Carum Carvi</i>	—	—	15.5	—	16.5	—	—	23.5	—	20.4*
<i>Centaurea Cyanus</i>	—	29.5	—	—	28.5	—	30.5	2.6	—	—
<i>Jacea</i>	—	—	—	—	17.6	—	4.7*	19.6	—	—
<i>Scabiosa</i>	—	—	—	—	20.6	—	—	28.6	—	—
<i>Cerastium arvense</i>	—	—	—	—	6.5	—	—	—	5.5	—
<i>Chelidonium majus</i>	—	7.5	28.4	—	7.5	—	16.5	—	—	3.5
<i>Chrysanthemum Leucanthemum</i>	—	—	—	—	21.5	—	—	9.6	—	16.5
<i>Chrysosplenium alternifolium</i>	—	—	2.4	—	5.4	—	22.3	17.4	4.4	30.3
<i>Cichorium Intybus</i>	—	20.6	—	—	—	—	—	—	—	1.6
<i>Cirsium rivulare</i>	—	—	—	—	—	—	—	29.5	—	2.6
<i>Colchicum autumnale</i>	—	—	—	—	—	—	19.8	15.8	—	2.9
<i>Convallaria majalis</i>	—	11.5	7.5	—	15.5	—	—	22.5	17.5	20.5
<i>Polygonatum</i>	—	—	10.5	—	24.5	—	25.5	—	—	6.5
<i>Convolvulus arvensis</i>	—	—	—	—	2.6	—	15.6*	7.6	—	—
<i>Corydalis cava</i>	50.4*	—	14.4	—	8.4*	—	—	—	—	2.5
<i>solida</i>	—	—	28.3	—	—	—	25.4	21.4	—	16.4
<i>Daucus Carota</i>	—	—	—	15.6	1.6	—	—	—	26.5	24.6
<i>Dianthus Carthusianorum</i>	—	—	—	—	—	—	8.6	12.6	—	—
<i>Draba verna</i>	28.4	—	—	—	4.4	—	22.4	—	—	6.4
<i>Echium vulgare</i>	—	—	—	—	30.5	—	6.6	2.6	—	1.6
<i>Epilobium angustifolium</i>	—	—	—	—	25.6	—	15.6	16.6	—	30.6
<i>Equisetum arvense</i>	—	—	20.4	—	23.4	—	—	—	—	—
<i>Erodium cicutarium</i>	28.2	—	—	—	6.2	—	—	—	—	—
<i>Eroum Lens</i>	—	—	—	—	—	5.6 ¹⁾	—	—	—	1.7
<i>Euphorbia Cyparissias</i>	16.4	—	22.4	—	—	—	5.5	8.5	—	3.5
<i>Euphrasia officinalis</i>	—	—	—	—	9.7	—	—	17.7	—	30.6
<i>Farsetia incana</i>	—	—	5.6	—	25.5	—	—	—	—	—
<i>Fragaria elatior</i>	—	—	7.5	—	—	—	—	17.5	—	4.5
<i>vesca</i>	24.4	9.5*	23.4	—	29.4	14.5*	—	5.5	3.5	1.5
<i>Fritillaria Imperialis</i>	—	—	—	—	—	—	—	6.5	—	26.4
<i>Fumaria officinalis</i>	—	—	—	—	20.5	—	—	31.5	30.8	—
<i>Gagea arvensis</i>	—	—	12.4	—	—	—	—	20.4	—	—
<i>lutea</i>	16.4	2.4	10.4	—	25.3	—	10.4	—	4.4	—
<i>Galanthus nivalis</i>	—	9.3	26.2	—	9.3	—	14.3	—	29.2	27.2
<i>Galeobdolon luteum</i>	—	9.5	—	—	—	—	6.5	21.5	—	—
<i>Galium Mollugo</i>	—	13.6	—	—	3.6	—	11.6	13.6	—	—
<i>verum</i>	—	20.6	—	—	20.6	—	—	23.6	—	—
<i>Georgina variabilis</i>	—	—	—	—	—	—	—	17.7	—	4.7
<i>Geranium phaeum</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	20.5	6.5

1) Aussaat 26.3, Aufgehen 10.4.

a) Blüthe.

	Klobonk	Datschitz	Bränn	Präckau	Iglau	Prossnitz	Hochwald	Bärn	Troppau	Jägerndorf
<i>Geranium Robertianum</i>	—	19.4	—	—	23.5	—	—	—	—	—
<i>Geum urbanum</i>	—	—	—	—	27.5	—	—	2.6	—	—
<i>Gladiolus communis</i>	—	—	—	—	—	—	2.7	17.6	—	—
<i>Glechoma hederacea</i>	2.4	—	22.4	—	7.5	—	—	9.5	—	—
<i>Gnaphalium dioicum</i>	—	—	—	—	6.5	—	—	10.5	—	10.5
<i>Helianthemum vulgare</i>	—	—	—	—	25.5	—	—	24.5	—	—
<i>Hesperis matronalis</i>	—	—	—	—	26.5	—	—	25.5	—	—
<i>Hieracium Pilosella</i>	—	—	—	—	26.5	—	—	28.5	—	6.5
„ <i>murorum</i>	—	—	17.5	—	28.5	—	—	—	—	—
<i>Hordeum vulgare</i> (aest.)	—	—	—	28.6 ¹⁾	—	12.6 ²⁾	—	—	—	—
<i>Hyosciamus niger</i>	—	18.5	—	—	24.5	—	—	—	—	—
<i>Hypericum perforatum</i>	—	14.6	8.6	—	14.6	—	18.6*	17.6	—	10.6
<i>Impatiens Noli tangere</i>	—	—	—	—	29.6	—	15.6	—	—	—
<i>Iris germanica</i>	—	—	11.5	—	—	—	—	—	—	—
<i>Isopyrum thalictroides</i>	1.4	—	4.4	—	—	—	—	—	—	6.4
<i>Knautia arvensis</i>	—	—	—	—	23.5	—	—	7.6	—	—
<i>Lamium album</i>	—	—	—	—	12.5	—	16.5	18.5	—	1.5
„ <i>amplexicaule</i>	28.4	8.4	—	—	—	—	—	—	—	—
„ <i>purpureum</i>	27.3	—	—	—	19.4	—	8.5	—	—	28.4
<i>Lathraea Squamaria</i>	—	—	—	—	30.4	—	25.4	24.4	21.4	—
<i>Leucojum vernum</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	21.3	27.2
<i>Lilium candidum</i>	—	—	18.6	—	—	26.5	—	10.7	—	14.6
„ <i>Martagon</i>	—	11.6	—	—	7.6	—	—	12.6	—	20.6
<i>Linum usitatissimum</i>	—	—	—	12.7 ³⁾	6.6	—	1.7	20.7	—	20.7
<i>Lithospermum arvense</i>	—	—	—	—	—	—	—	6.5	2.5	—
<i>Luzula vernalis</i>	—	—	—	—	26.4	—	7.4	—	—	—
<i>Lychnis Flos cuculi</i>	—	—	—	—	21.5	—	—	23.5	—	6.5
„ <i>Viscaria</i>	—	—	10.5	—	18.5	—	25.5	23.5	20.5	10.5
<i>Majanthemum bifolium</i>	—	17.5	20.5	—	28.5	—	25.5	—	—	6.5
<i>Mercurialis perennis</i>	—	—	21.4*	—	25.3*	—	—	—	—	—
<i>Myosotis palustris</i>	—	—	—	—	10.5	—	—	—	—	—
„ <i>silvatica</i>	—	26.4	—	—	—	—	—	—	—	10.5
<i>Myosurus minimus</i>	—	8.5	—	—	6.5	—	—	—	30.4	—
<i>Narcissus poeticus</i>	—	—	—	—	8.5	—	—	12.5	—	25.4
„ <i>Pseudo-Narcissus</i>	—	—	—	—	—	—	—	17.4	—	16.4
<i>Nymphaea alba</i>	—	—	—	—	20.6	—	—	—	25.6	—
<i>Omphalodes scorpioides</i>	—	—	21.4	—	24.4	—	—	—	—	—
<i>Onopordon Acanthium</i>	—	—	1.7	—	28.6	—	—	3.7	—	—
<i>Orobus vernus</i>	—	—	22.4	—	20.4	—	30.4	—	5.5	2.5
<i>Oxalis Acetosella</i>	—	—	—	—	27.4	—	21.4	7.5	—	26.4
<i>Paeonia officinalis</i>	—	—	23.5	—	25.5	—	—	30.5	—	1.6
<i>Papaver Rhoeas</i>	—	5.6	—	—	—	—	—	—	—	—
„ <i>somniferum</i>	—	16.6	—	—	28.6	—	4.6	4.7	—	—
<i>Paris quadrifolia</i>	—	—	—	—	13.5	—	18.5	—	—	—
<i>Pedicularis palustris</i>	—	—	—	—	25.5	—	—	20.5	—	—
„ <i>silvatica</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11.5

1) Aufgehen 4.5.

2) Aussaat 1.4, Aufgehen 12.4.

3) Aussaat 3.5, Aufgehen 8.5.

a) Blüthe.

	Klobouk	Datschitz	Brünn	Přeckau	Iglau	Prossnitz	Hochwald	Bärn	Troppau	Jägerndorf
Petasites albus	—	—	—	—	—	—	21.3	—	—	2.4
Pisum sativum	—	—	—	20.6 ¹⁾	18.6	—	—	26.6	—	—
Plantago lanceolata	—	—	—	—	6.5	—	—	13.5	—	6.5
„ major	—	—	—	—	22.5	—	—	10.6	—	10.5
„ media	—	—	—	—	3.6	—	—	26.5	—	—
Platanthera bifolia	—	—	—	—	3.6	—	—	12.6	—	22.5
Polygala vulgaris	—	—	—	—	10.5	—	—	21.5	—	—
Polygonum Persicaria	—	—	—	—	27.6	—	—	10.7	—	—
Potentilla alba	24.4	—	25.4	—	—	—	—	—	—	—
„ anserina	—	—	—	—	26.5	—	—	24.5	—	—
„ argentea	—	—	24.5	—	24.5	—	—	3.6	—	10.5
„ opaca	24.4	—	20.4	—	—	—	—	—	—	—
„ verna	20.3	—	—	—	2.4	—	—	—	—	28.4
Primula officinalis	—	—	14.4	—	20.4	—	—	20.4	—	30.4
Pulmonaria officinalis	27.3	—	1.4	—	14.3	—	2.4	22.4	24.4	12.4
Ranunculus acris	—	5.5	—	—	14.5	—	—	10.5	—	6.5
„ auricomus	28.4	—	—	—	—	—	—	—	—	1.5
„ Ficaria	23.4	16.4	14.4	—	15.4	—	23.4	18.4	12.4	26.4
„ lanuginosus	—	—	—	—	—	—	—	—	5.5	5.5
„ repens	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.5
Rumex Acetosa	—	—	—	—	18.5	—	—	17.5	—	—
„ Acetosella	—	8.	—	—	20.5	—	—	—	—	—
Salvia pratensis	—	—	16.5	—	27.5	—	16.5	—	—	20.5
Sambucus Ebulus	—	—	—	—	27.6	—	1.7	—	—	—
Saxifraga granulata	—	—	—	—	7.5	—	15.5	—	—	2.5
Scrophularia nodosa	—	—	—	—	1.6	—	—	31.5	—	—
Secale cereale	—	25.5	19.5	25.5	28.5	20.5 ²⁾	—	3.6	26.5	—
Sedum acre	—	—	—	—	3.6	—	—	6.6	—	—
Senecio Jacobaea	—	—	—	—	19.6	—	—	30.6	20.6	—
Silene inflata	—	—	—	—	—	—	—	9.6	18.5	—
Solanum tuberosum	—	—	—	26.5 ³⁾	—	18.6 ⁴⁾	—	28.6	—	30.6
Spiraea Ulmaria	—	—	—	—	23.6	—	—	21.6	—	—
Stellaria Holostea	—	—	23.4	—	—	—	—	—	—	—
Symphytum officinale	—	—	—	—	—	—	2.5	25.5	16.5	2.5
Tanacetum vulgare	—	—	—	—	31.7	—	—	29.7	—	—
Taraxacum officinale	7.4	18.4	21.4	—	29.4	—	30.4	4.5	21.4	1.5
Thymus Serpyllum	—	—	—	—	13.6	—	—	20.6	—	—
Trifolium pratense	—	—	20.5	21.5	13.5	—	—	22.5	—	20.5
„ repens	—	—	—	—	17.5	—	—	24.5	—	—
Triticum vulgare	—	4.6	6.6	—	8.6	2.6 ⁵⁾	—	12.7	6.6	—
Tulipa Gesneriana	—	—	—	—	17.5	—	—	16.5	—	12.5
Tussilago Farfara	4.3	8.4	—	—	22.3	—	24.3	16.4	21.3	10.4
Urtica urens	—	—	—	—	30.5	—	—	10.6	—	—
Valeriana officinalis	—	—	—	—	16.6	—	—	—	—	6.5
Verbascum nigrum	—	—	—	—	12.6	—	—	15.6	—	—
„ Thapsus	—	16.6	—	—	26.6	—	—	—	—	—

1) Aussaat 6.4, Aufgehen 12.4.

2) Aussaat 10.10, Aufgehen 25.10.

3) Aussaat 10.4, Aufgehen 1.5.

4) Aussaat 9.4, Aufgehen 3.5.

5) Aussaat 27.9, Aufgehen 4.10.

a) Blütho.

	Klobouk	Datschitz	Brünn	Přeckau	Iglau	Prossnitz	Hochwald	Bärn	Troppau	Jägerndorf
Veronica Chamaedrys	28.4	—	—	—	7.5	—	—	—	5.5	—
Viola arvensis	22.4	6.4	—	—	—	—	27.4	19.4	—	2.5*
„ canina	—	—	—	—	—	—	—	2.5	—	6.5
„ mirabilis	3.4	—	16.4	—	—	—	—	—	—	—
„ odorata	27.3	8.4	2.4	—	9.4	—	6.4	21.4	2.4	16.4
„ palustris	—	—	—	—	—	—	—	7.5	—	1.5 ¹⁾
„ silvestris	—	—	21.4	—	25.4	—	—	—	—	—

Ausserdem wurden verzeichnet für

Klobouk:

Adonis vernalis 22.4, Carex digitata 28.4, Muscari comosum 22.4, Myosotis stricta 22.4.

Brünn:

Anemone pratensis 15.4, Anthericum ramosum 15.6, Anthyllis Vulneraria 15.6, Arabis arenosa 16.4, Cephalanthera pallens 24.5, Dentaria enneaphyllos 5.4, Dictamnus albus 20.5, Gagea minima 12.4, Hedysarum Onobrychis 20.5, Iris variegata 28.5, Medicago falcata 5.6, Nonnea pulla 6.5, Orobus niger 10.5, Potentilla collina 17.5, Pulmonaria azurea 20.4, P. mollis 16.4, Salvia silvestris 4.6.

Datschitz:

Cynanchum Vincetoxicum 8.5, Convolvus sepium 6.6, Trifolium rubrum 9.5

Iglau:

Acorus Calamus 16.6, Actaea spicata 14.5, Aethusa Cynapium 25.6, Alisma Plantago 28.6, Alopecurus pratensis 15.5, Anethum graveolens 3.7, Anthemis arvensis 24.5, Arrhenaterum elatum 2.6, Artemisia vulgaris 25.7, Bidens tripartita 26.7, Bryonia alba 3.6, Butomus umbellatus 20.6, Campanula persicifolia 8.6, Chenopodium album 6.6, Cirsium palustre 9.6, C. arvense 21.6, C. lanceolatum 17.7, Convallaria verticillata 25.5, Coronilla varia 2.6, Corydalis fabacea 8.4, Crepis tectorum 1.6, Cynosurus cristatus 29.5, Dactylis glomerata 29.5, Delphinium Consolida 3.6, Dianthus deltoides 4.6, Digitalis ambigua 19.6, Erigeron acris 3.7, Erysimum strictum 8.5, Euphorbia dulcis 4.5, Euphrasia Odontitis 25.6, Galeopsis tetrahit 18.6, Galium Aparine 23.5, G. sylvestre 30.5, G. rotundifolium 5.6, Geranium pratense 12.6, Gymnadenia conopsea 5.5, Heracleum Sphondylium 2.7, Hieracium Auricula 28.5, Hordeum distichum 18.6, Hippochaeris radicata 4.6, Jasione montana 8.6, Iris sibirica 28.5, Lamium maculatum 5.5, Lampana vulgaris 13.6, Lathyrus pratensis 1.6, Leontodon hastilis 21.5, Lepidium Draba 25.5, Linaria Cymbalaria 27.5, Linum catharticum 2.6, Lotus corniculatus 21.5, Lycopsis arvensis 24.5, Lysimachia vulgaris 17.7, L. nemorum 15.6, Lythrum Salicaria 20.6, Malachium aquaticum 18.5, Malva rotundifolia 1.6, Matricaria Chamomilla 29.5, Medicago lupulina 17.5, Melilotus officinalis 19.6, Moehringia trinervia 21.5, Nasturtium Armoracia 20.5, Neslia paniculata 26.5, Orchis morio 11.5, O. latifolia 10.5, Papaver Argemone 24.5, Pastinaca sativa 24.6, Phyteuma spicatum 24.5, Poa trivialis 29.5, Polemonium caeruleum 2.6, Poterium Sanguisorba 28.5, Prunella vulgaris 8.6, Pyrola minor 15.6, P. chlorantha 10.6, P. uniflora 2.6, Ranunculus Flammula 27.5, R. aquatilis 27.5, R. sceleratus 17.5, Rophanus raphanistrum 29.5, Rhi-

¹⁾ Auf Torfwiesen, auf dem Raudenberge zwischen 2000 und 3000 Meereshöhe.

nanthus Alectorolophus 3.6, R minor 19.5, Salvia officinalis 9.5, Sanguisorba officinalis 18.7, Sanicula europaea 7.6, Scirpus silvaticus 30.5, Scutellaria galericulata 3.6, Sedum album 12.6, Sherardia arvensis 29.5, Silene nutans 1.6, Sinapis arvensis 29.5, Sisymbrium officinalis 29.5, S. Sophia 25.5, S. Thalianum 7.4, Sonchus arvensis 3.7, Stachys palustris 22.6, Thalictrum aquilegifolium 25.5, Thlaspi alpestre 14.3, Torilis Anthriscus 2.7, Trifolium montanum 20.5, T. spadicum 2.6, Turritis glabra 27.5, Urtica dioica 3.6, Valeriana dioica 8.5, Valerianella olitoria 12.5, Veronica Beccabunga 20.5, Vicia sepium 20.5, V. Cracca 4.6; Viola hirta 22.4.

Hochwald:

Atropa Belladonna 2° 6, Dentaria glandulosa 7.4, Erythraea Centaurium 22.6, Lychnis dioica 15.6 Melampyrum arvense 4.6, Nasturtium officinale 5.5.

Bärn:

Agrimonia Eupatorium 4.7, Agrostemma coronarium 20.6, Althaea rosea 13.7, A. officinalis 27.7, Anthemis Cotula 23.6, Carduus nutans 3.7, Carlina acaulis 2.8, Cuscuta europaea 26.6, Fumaria officinalis 31.5, Galeopsis Ladanum 2.7, Gentiana ciliata 20.8, Genum rivale 14.5, Helianthus annuus 24.6, Juncus effusus 7.6, Lathyrus silvestris 16.6, Liliium bulbiferum 5.9, Linaria vulgaris 8.6, Lysimachia Nummularia 21.6, Melampyrum arvense 26.6, Myosotis arvensis 12.5, Orchis militaris 13.5, Parnassia palustris 15.8, Petasites vulgaris 19.5, Polygonum aviculare 24.7, P. Hydropiper 2.8, Prenanthes purpurea 6.7, Primula Auricula 15.4, Saxifraga umbrosa 30.5, Sedum Telephium 2.8, Spiraea Aruncus 10.6, Solanum Dulcamara 19.6, Tagetes patula 30.6, Tormentilla erecta 19.5, Tragopogon orientale 30.5, Veratrum album 8.7.

Jägerndorf:

Asparagus officinalis 30.4, Crocus vernus 6.4, Digitalis purpurea 20.6, Doronicum austriacum 2.5, Epilobium montanum 19.6, Helleborus niger 20.4, H. viridis 16.4, Lemna minor ¹⁾, Luzula albida 24.5, L. campestris 24.4, Omphalodes verna 2.5, Ornithogalum nutans 10.5, Primula acaulis 17.4, P. elatior 14.4, Sisymbrium Alliaria 26.4, Symphytum tuberosum 26.4, Veronica officinalis 6.5, Viola canina 6.5.

Troppau:

Anagallis arvensis 20.6, Orchis maculata 9.5.

b) Fruchtreife.

Datschitz:

Avena sativa 22.7, Fragaria vesca 5.6, Hordeum vulgare 14.7, Pisum sativum 22.7, Secale cereale 4.7, Triticum vulgare 14.7. ²⁾

Brünn:

Fragaria vesca 22.5, Secale cereale 25.6, Taraxacum officinale 14.5.

Preckau: ³⁾

Avena sativa 20.7, Hordeum vulgare 21.7, Linum usitatissimum 31.7, Pisum sativum 18.7, Secale cereale 8.7.

Iglau:

Taraxacum officinale 20.5.

¹⁾ Erhebt sich auf die Oberfläche des Wassers 20.4.

²⁾ Die Cerealien seit Menschengedenken hier nie so früh.

³⁾ Für diese Station und Prossnitz ist die Zeit der Aussaat bei den Cerealien unter den Angaben über die Blüthezeit notirt.

Prossnitz:

Avena sativa 20.7, *Eryum Lens* 10.7, *Fragaria vesca* 15.6, *Hordeum vulgare* 15.7, *Panicum miliaceum* 6.8, *Pisum sativum* 4.6, *Secale cereale* 2.7, *Triticum vulgare* 12.7.

Hochwald:

Arum maculatum 7.8, *Atropa Belladonna* 28.6, *Epilobium angustifolium* 25.6, *Fragaria vesca* 6.6.

Bärn:

Fragaria vesca ¹⁾ 4.6, *Hordeum vulgare* 4.8, *Petasites vulgaris* 17.5, *Pisum sativum* 7.8, *Secale cereale* 25.7, *Taraxacum officinale* 22.5, *Triticum vulgare* 2.8, *Tussilago Farfara* 10.5.

Jägerndorf:

Anemone nemorosa 17.5, *Carum Carvi* 26.5, *Fragaria vesca* 26.5, *Hordeum vulgare* 15.7, *Sambucus Ebulus* 10.9, *Secale cereale* 15.7, *Triticum vulgare* 20.7.

II. Thierreich.

	Erste	Letzte		Erste	Letzte
	Erscheinung			Erscheinung	
Bärn:					
Aves.					
<i>Alauda arvensis</i> . . .	27.2	—	<i>Meloe proscarabaeus</i>	11.5	—
<i>Cuculus canorus</i> . . .	1.5	—	<i>Papilio Machaon</i> . . .	19.5	—
<i>Gallinula Crex</i> . . .	9.6	—	<i>Tetragnatha extensa</i>	22.3	—
<i>Hirundo urbica</i> . . .	20.4	—	<i>Vanessa Urticae</i> . . .	15.4	—
<i>Motacilla cinerea</i> . . .	11.5	—	„ <i>Polychloros</i>	2.5	—
<i>Perdix coturnix</i> . . .	16.5	—	<i>Zygaena Filipendulae</i>	17.6	—
Reptilia.					
<i>Lacerta agilis</i> . . .	18.4	—	Boskowitz:		
Insecta.					
<i>Acridium stridulum</i>	24.7	—	Aves.		
<i>Agrion virgo</i> . . .	31.5	—	<i>Alauda arborea</i> . . .	10.2	21.11
<i>Argynnis Aglaja</i> . . .	20.6	—	<i>Columba Oenas</i> . . .	20.2	9.11 ²⁾
<i>Anisoplia fruticola</i> . . .	3.6	—	„ <i>palumbus</i> . . .	28.2	30.9
<i>Bombus terrestris</i> . . .	7.5	—	„ <i>turtur</i> . . .	20.2	30.9
<i>Coenonympha Pamphylus</i>	28.5	—	<i>Cuculus canorus</i> . . .	23.4	—
<i>Coccinella 7 punctata</i>	19.4	—	<i>Gallinula Crex</i> . . .	13.5	5.10
<i>Forficula auricularia</i>	3.7	—	<i>Hirundo urbica</i> . . .	23.4	28.9
<i>Gonopteryx Rhammi</i>	17.4	—	<i>Motacilla alba</i> . . .	10.3	26.10
<i>Locusta viridissima</i> . . .	11.7	—	<i>Perdix coturnix</i> . . .	30.5	8.10
			<i>Scolopax rusticola</i> . . .	12.3	— ³⁾
			<i>Sylvia luscinia</i> . . .	19.4	—
			„ <i>rubeula</i> . . .	9.4	2.10
			<i>Vanellus cristatus</i> . . .	1.3	2.10 ⁴⁾

¹⁾ Seit 1842 nicht so früh.

²⁾ Am 3.12 bei der Jagd nach Einer geschossen.

³⁾ Am 15.10 bei der Waldjagd den Letzten geschossen.

⁴⁾ Ganz zuletzt in Schaaren am 9.11.

II. Thierreich.

	Erste	Letzte		Erste	Letzte
	Erscheinung			Erscheinung	
Brünn:					
Aves.					
Anser cinereus . . .	20.3	—	Columba palumbus .	18.3	—
Cuculus canorus . . .	19.4	—	" turtur . . .	7.5	—
Fringilla coelebs . . .	13.9	—	Cuculus canorus . . .	20.4	1.8
Hirundo urbica . . .	1.4	—	Fringilla coelebs . . .	13.3	—
Silvia luscinia . . .	20.4	—	Hirundo urbica . . .	22.4	10.9
Reptilia.			Loxia coccothraustes	7.3	—
Lacerta agilis . . .	4.4	—	Motacilla alba . . .	14.3	—
Insecta.			Oriolus galbula . . .	12.5	—
Apis mellifica . . .	20.4	—	Parus ater . . .	20.2	—
Aporina crataegi . . .	28.5	—	Perdix coturnix . . .	15.5	—
Bombus terrestris . . .	3.4	—	Scolopax rusticola .	15.3	22.9
Meloe proscarabaeus	17.4	—	Sturnus vulgaris . .	29.2	2.8
Melolontha vulgaris	20.4	—	Sylvia luscinia . . .	11.5	—
Opatrum sabulosum .	3.4	—	Turdus musicus . . .	13.3	—
Vanessa Antiopa . . .	14.4	—	" viscivorus . .	19.2	—
Vespa crabro . . .	14.4	—	Vanellus cristatus .	16.4	—
Datschitz:			Insecta.		
Aves.			Adimonia Capraeae .	4.5	—
Anser cinereus . . .	10.3	—	Agria Tau	25.5	—
Cuculus canorus . . .	24.4	—	Apatura Iris	1.7	—
Cypselus apus	3.5	—	Aphodius erraticus .	12.3	—
Fringilla coelebs . . .	13.3 ¹⁾	—	Apis mellifica	15.6 ³⁾	—
Hirundo urbica . . .	6.4 ²⁾	15.9	Apoderus Coryli . . .	5.5	—
Lanius excubitor . . .	5.5	—	Argynnis Latonia . .	13.5	—
Larus ridibundus . . .	10.3	—	Bostrichus curvidens	13.5	—
Motacilla alba	11.3	—	" lineatus	22.4	—
Sturnus vulgaris . . .	28.2	—	Buprestis viridis . .	29.5	—
Vanellus cristatus . .	4.3	—	Byrrhus pillula . . .	6.5	—
Insecta.			Carabus cancellatus .	8.4	—
Vespertilio murinus .	27.2	—	" coriarius . . .	22.4	—
Rana temporaria .	22.4	—	" granulatus . . .	22.4	—
Insecta.			" hortensis . . .	4.5	—
Apis mellifica	27.2	—	Cetonia aurata	24.5	—
Bombus terrestris . . .	6.4	—	Cicindella campestris	23.4	—
Culex pipiens	22.3	—	Coccinella 5 punctata	8.4	—
Vanessa Antiopa . . .	5.4	—	Culex pipiens	2.3	—
Hochwald:			Elatер murinus	20.4	—
Aves.			Eristalis tenax	29.2	—
Alauda arvensis	6.2	—	Gonopterix Rhamni . .	22.3	—
Columba Oenas	26.2	—	Lampyrus splendidus .	15.6	—
Columba palumbus .			Lina Populi	13.5	—
" turtur			Liparis monacha	12.8	—
Cuculus canorus . . .			Lucanus cervus	30.5	—
Fringilla coelebs . . .			Meloe proscarabaeus .	6.4	—
Hirundo urbica			Melolontha horticola .	3.6	—
Loxia coccothraustes			" vulgaris	5.5	—
Motacilla alba			Papilio Podalirius . .	22.5	—
Oriolus galbula					
Parus ater					
Perdix coturnix					
Scolopax rusticola . . .					
Sturnus vulgaris					
Sylvia luscinia					
Turdus musicus					
" viscivorus					
Vanellus cristatus . . .					

1) Erster Finkenschlag.

2) 20.4 zahlreiche Züge.

3) Schwärmezeit

II. Thierreich.

	Erste	Letzte		Erste	Letzte
	Erscheinung			Erscheinung	
Pentatoma prasinum	22.4	—	Aphodius prodromus	1.3	—
Pissodes notatus . .	11.5	—	Apis mellifica . . .	6.4	—
Polydrosus micans . .	22.4	—	Aporia Crataegi . .	1.6	—
Rhagium indagator	12.5	—	Argynnis Aglaja . .	25.6	—
„ inquisitor.	4.5	—	Aromia moschata . .	23.5	—
Rhizotrogus solstitialis	18.6	—	Attagenus pellicio . .	18.5	—
Rhynchites Betulae.	6.4	—	Bibio hortulanus . .	15.5	—
Strangalia maculata	8.6	—	Bombus terrestris . .	8.4	—
Sylpha obscura	12.3	—	Blaps mortisaga . . .	9.6	—
Telephorus fuscus . . .	13.5	—	Byrrhus pillula . . .	28.5	—
Tinea larinella	26.5	—	Callidium violaceum	26.5	—
Vanessa Antiopa	21.3	—	Calopteryx virgo . . .	22.5	—
„ Jo.	13.5	—	Cantharis fusca . . .	16.5	—
„ Urticae	12.3	—	Carabus cancellatus.	20.4	—
Zygaena Lonicerae . . .	3.7	—	Cetonia aurata	1.6	—
			Chrysis ignita	1.6	—
			Chrysopa perla	22.4	—
Iglau:			Cicindela campestris	22.4	—
Mammalia.			Cimbex variabilis . .	24.5	—
Plecotus auritus	18.3	—	Coccinella 7 punctata	13.3	—
Aves.			Colias Hyale	23.5	—
Alanda arborea	12.3	—	Cossus ligniperda . .	14.6	—
„ arvensis	11.2	—	Cryptocephalus sericeus	15.6	—
Cypselus apus	2.5	3.8	Cucullia umbratica . .	1.7	—
Cuculus canorus	1.5	—	Dorcus parallelopedus	26.6	—
Fringilla coelebs	13.3	—	Endromis versicolor	25.4	—
„ serinus	15.4	—	Euprepia Caja,	20.6	—
Hirundo rustica	16.4	15.9	„ lubricipeda	25.4	—
„ urbana	30.4	—	Feronia metallica . . .	14.6	—
Motacilla alba	17.3	—	Galleruca Alni	19.5	—
Silvia hypoleis	5.5	—	„ xanthomela	19.5	—
„ rubecula	29.2	—	Gastropacha neustria	24.6	—
„ tithys	15.4	—	Gastrophysa Polygoni	19.5	—
Turdus musicus	1.3 ¹⁾	—	Geotrupes vernalis . .	9.5	—
Reptilia.			Gomphus vulgatissimus	16.5	—
Anguis fragilis	29.2	—	Gonopterix Rhamni . .	26.4	—
Triton palustre	22.4	—	Hesperia Malvarum . .	17.5	—
			Hipparchia Megaera . .	24.5	—
Helix hortensis	9.4	—	Hylobius Pini	4.5	—
„ Pomatia	6.5 [?]	—	Ichneumon nigritarius	28.5	—
Limax agrestis	9.4	—	Lacon murinus	12.5	—
„ empyricorum	24.4	—	Laphria flava	4.6	—
Lumbricus agricola	5.4	—	Lina Populi	8.5	—
Insecta.			Liparis Monacha	29.7	—
Adimonia Taraxaci	8.6	—	„ Salicis	12.6	—
Agelastica Alni	19.5	—			

1) Erster Gesang.

II. Thierreich.

	Erste	Letzte		Erste	Letzte
	Erscheinung			Erscheinung	
<i>Lytta vesicatoria</i>	4.6	—	<i>Trichodes apiarius</i>	2.6	—
<i>Macroglossa stellata</i>	3.6	—	<i>Vanessa Antiope</i>	6.4	—
„ <i>fucifor-</i>			„ <i>Atalanta</i>	20.5	—
<i>mis</i>	5.6	—	„ <i>Cardui</i> a)	17.5	—
<i>Malachius aeneus</i>	20.5	—	„ <i>Jo</i> b)	29.7	—
<i>Melolontha vulgaris</i>	8.5	—	„ <i>polychloros</i>	14.5	—
<i>Musca vomitor</i>	20.4	—	<i>Vespa vulgaris</i>	21.3	—
<i>Necrophorus vespertinus</i>	21.5	—	<i>Zerene grossulariata</i>	13.5	—
<i>Ophion luteus</i>	24.5	—		1.7	—
<i>Otiorrhynchus ligustici</i>		—			
<i>Papilio Machaon</i>	3.6	—	Jägerndorf:		
„ <i>Podaliris</i>	12.6	—	Aves.		
<i>Phyllopertha horticola</i>	25.5	—	<i>Accentor modularis</i>	3.3	20.11
<i>Fimpra manifestator</i>	2.6	—	<i>Alauda arvensis</i>	15.2 ¹⁾	20.10
<i>Pompilus viaticus</i>	27.5	—	„ <i>cristata</i>	3.2 ²⁾	1.12
<i>Pontia Brassicae</i>	22.4	—	<i>Alcedo ispida</i>	3.3 ³⁾	10.11
„ <i>Cardamines</i>	18.5	—	<i>Anser cinereus</i>	6.2	10.11
„ <i>Napi</i>	25.5	—	<i>Buteo lagopus</i>	4.2	30.12
<i>Pygaera bucephala</i>	30.4	—	<i>Ciconia alba</i>	15.3	16.8
<i>Pyralis pinguinalis</i>	7.6	—	<i>Corvus cornix</i>	24.1 ⁴⁾	10.12
<i>Rhagium indagator</i>	12.6	—	„ <i>glandarius</i>	24.1	3.10 ⁵⁾
<i>Saperda Carcharias</i>	11.5	—	„ <i>monedula</i>	4.2	19.10
<i>Sargus caprarius</i>	16.6	—	„ <i>pica</i>	10.3 ⁶⁾	20.10
<i>Scatophaga stercoraria</i>	19.6	—	„ <i>caryocatactes</i>	—	26.10 ⁷⁾
<i>Sesia apiformis</i>	6.5	—	<i>Crex pratensis</i>	2.5	8.9
<i>Sirex Gigas</i>	14.6	—	<i>Coturnix major</i>	3.5 ⁸⁾	8.9
<i>Sphinx Elpenor</i>	24.7	—	<i>Cuculus canorus</i>	21.4	30.8
„ <i>ocellata</i>	26.5	—	<i>Cypselus apus</i>	20.4	2.9
„ <i>Pinastri</i>	4.6	—	<i>Emberiza citrinella</i>	2.1 ⁹⁾	6.12
„ <i>porcellio</i>	10.6	—	<i>Fringilla carduelis</i>	20.4	16.9
<i>Stomoxys calcitrans</i>	8.6	—	„ <i>coelebs</i>	14.2 ¹⁰⁾	6.10
<i>Strangalia armata</i>	1.3	—	„ <i>linaria</i>	7.3	20.11
	9.6	—	<i>Hirundo rustica</i>	29.4	9.9

1) Die erste Lerche sang am 18.2 1868.

2) }
3) } Standvogel, das Jahr über gegenwärtig.

4) Flüchtet sich im Winter in Städte, Dörfer.

5) Belebt im Herbst die Garten- und Feldgehölze.

6) Ist den Winter über bei uns.

7) Im heurigen Jahr 1868 im Zug: 26.10.

8) Erster Wachtelschlag am 3. Mai, letzter am 16. Juni hörbar.

9) Das Jahr hindurch Standvogel. Der Ammer sang im Juni um 2 Uhr früh.

10) Erster Finkenschlag am 3. März, letzter Mitte August

II. Thierreich.

	Erste	Letzte		Erste	Letzte
	Erscheinung			Erscheinung	
Hirundo urbica . . .	28.4	26.9 ¹⁾	Rana temporaria . .	13.5	30.9
Loxia curvirostris . .	16.4	28.12	Salamandra maculata	16.6	30.9
Motacilla alba . . .	8.3	2.10	Triton igneus . . .	20.4	3.9
„ flava . . .	29.3	—	„ punctatus . . .	19.4	5.9
Pyrgita montana . . .	3.3	30.11	Vipera berus . . .	6.8	5.9
Pyrrhula rubricilla . .	17.1	2.11	Insecta.		
Scolopax rusticola . .	20.4	10.9	Aeshna grandis . . .	20.5	8.8
Sylvia atricapilla . . .	1.5	10.9	Apis mellifica . . .	4.3	2.10
„ fitis . . .	26.4	3.9	Cetonia aurata . . .	18.5	2.10
„ curuca . . .	22.4	2.9	Cicindela campestris	2.5	2.10
„ luscinia . . .	3.5	20.8	Coccinella bipunc-		
„ rubecula . . .	20.4	20.10	tata	2.5	3.10 ⁵⁾
„ tithys . . .	6.4	24.10	Cimex lacustris . . .	6.4	3.10
Troglodytes dome-			Culex pipiens . . .	8.3 ⁶⁾	15.10
sticus	20.3	2.11	Formica nigra . . .	6.4	30.9
Turdus iliacus . . .	20.3	25.9	„ rufa	7.4	30.9
„ merula . . .	6.4	16.10	Geotrupes stercora-		
„ musicus . . .	29.3	25.9	rius	16.4	20.9
„ pilaris . . .	20.2	30.12	Gryllus campestris . .	30.7	20.9
„ torquatus . . .	6.3	1.12 ²⁾	Gyrinus natator . . .	16.4	30.9
„ viscivorus . . .	20.3	31.12	Hipparchia Galatea . .	5.7	1.9
Vanellus cristatus . .	20.3	2.9	Lygaeus apterus . . .	6.2	5.10
Reptilia a.			Lytta vesicatoria . . .	10.5	1.6
Anguis fragilis . . .	5.5	1.9	Melolontha vulgaris	28.4 ⁷⁾	30.5
Bufo bominator . . .	20.4	1.9	Musca domestica . . .	12.3	30.5
„ cinereus . . .	24.4	9.9	Salticus scincicus . . .	9.2 ⁸⁾	30.5
„ variabilis . . .	1.5	17.9 ³⁾	Tetragnatha extensa . .	5.4	2.10
Coluber natrix . . .	24.4	1.9	Vanessa Atalanta . .	16.5	1.9
Hyla arborea . . .	15.5	12.10 ⁴⁾	„ Antiopa	15.5	20.8
Lacerta agilis . . .	20.4	12.10	„ polychloros . . .	6.4	3.9
Rana esculenta . . .	16.3	30.9	„ Urticae	28.2	6.10
			Vespa vulgaris . . .	23.4	1.10

- 1) Eine Hausschwalbe nistete noch am 18.9 am Dachstuhl des Hauses Nr. 7, Leobschützer Vorstadt, Jägerndorf, und die Jungen zwitscherten sehr lebhaft zum Neste heraus. Am 26.9 verloren sich die Jungen mit den Alten.
- 2) Nistet auf den Altvater, und besucht im Winter bis zum Frühling das Oppathal.
- 3) Am 17.9 wurde ein grosses Exemplar mit fünf Füßen lebend eingebracht. Es befindet sich im Troppauer Museum.
- 4) In der ersten Hälfte des Monats October lärmten des Abends eine Menge Laubfrösche in den Gärten Jägerndorfs. Flüchtet sich auch den Winter über in Keller und Glashäuser.
- 5) Im October 1868, in den vertrockneten Kehlchen des Dianthus carthusianorum zu Tausenden.
- 6) Spielte am 8.3 in der Sonne, und verliess Mitte April die Kellerräume.
- 7) Am 13.3 wurde ein lebender Maikäfer eingebracht.
- 8) Wärmt sich in der Frühlings-Sonne.

II. Tierreich.

	Erste	Letzte		Erste	Letzte
	Erscheinung			Erscheinung	
Troppau:					
Aves.					
Alauda arvensis . . .	29.2	—	Catocala Fraxini . . .	19.7 ⁵⁾	—
Coturnix dactyliso-			Colias Edusa . . .	20.6	—
sonans . . .	17.5 ¹⁾	—	„ Hyale . . .	30.5	—
Crex pratensis . . .	15.5 ²⁾	—	Dasychyra pudibunda	15.5	—
Cuculus canorus . . .	16.5 ³⁾	—	Encosmia certata . . .	6.4	—
Cypselus apus . . .	10.5	—	Ephemera vulgata . . .	8.8	—
Fringilla coelebs . . .	29.2 ⁴⁾	—	Euprepia anlica . . .	25.5	—
Hirundo urbica . . .	12.4	—	„ mendica . . .	25.5	—
Oriolus galbula . . .	15.5	—	Fidonia atomaria . . .	17.5	—
Silvia luscina . . .	21.4	—	Gonopterix Rhamni . . .	5.4	—
			Harpyia erminea . . .	17.5	—
Reptilia.			Jynx torquilla . . .	30.4	—
Lacerta agilis . . .	12.4	—	Meloe variegata . . .	21.4	—
			Pontia Cardamines . . .	15.5	—
Insecta.			Rhizotrogus solsti-		
Agrion virgo . . .	20.5	—	stialis	6.6	—
Apis mellifica . . .	21.3	—	Sesia apiformis . . .	15.6	—
Aphodius erraticus . . .	3.4	—	Smerinthus Populi . . .	17.5	—
Argynnis Latonia . . .	11.6	—	„ Tiliae . . .	17.5	—
„ Paphia . . .	20.6	—	Vanessa Antiopa . . .	21.4	—
			„ Atalanta . . .	11.6	—
			„ Polychloros . . .	21.4	—
			„ Urticae . . .	21.3	—
			Zerene grossulariata	23.7	—

1) bis 3) Ruf.

4) Finkenschlag.

5) Aus einer am 17.6 eingesponnenen Raupe.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Verhandlungen des naturforschenden Vereines in Brünn](#)

Jahr/Year: 1868

Band/Volume: [07](#)

Autor(en)/Author(s): Anonymus

Artikel/Article: [Uebersicht der im Jahre 1868 in Mähren und Oesterreichisch - Schlesien angestellten phänologischen Beobachtungen 194-211](#)